

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

L'IMPULS DE LA LECTURA: UNA ESTRATÈGIA PER A L'ÈXIT ESCOLAR

PLA NACIONAL DE LECTURA

**L'IMPULS DE
LA LECTURA**
➤ Una estratègia
per a l'èxit escolar

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

Contextualització i justificació

Pla de Govern 2011-2014

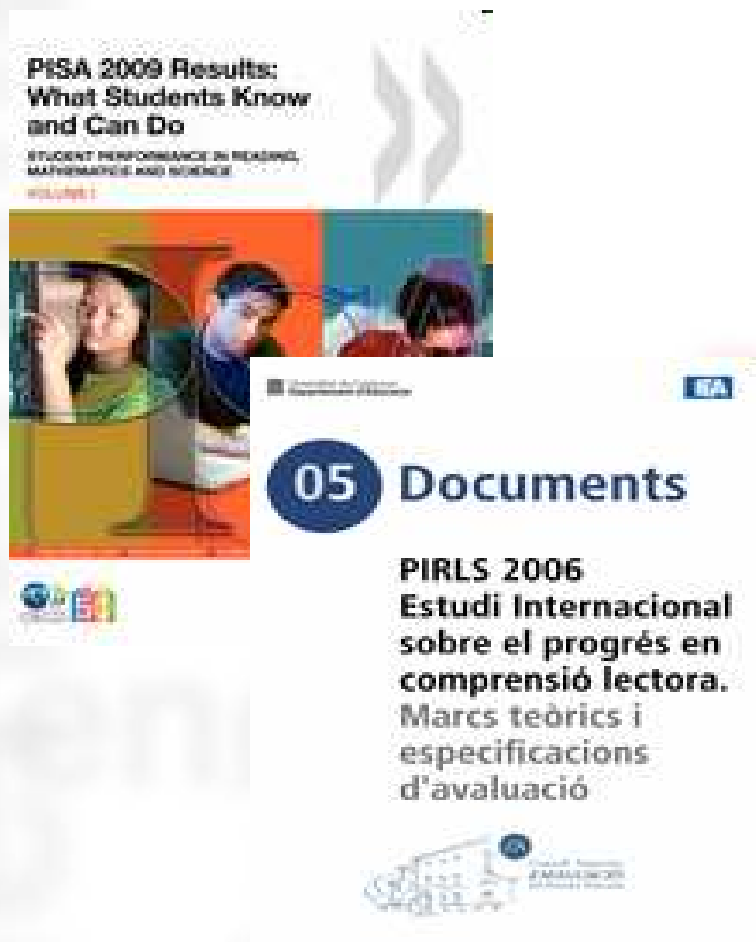
estableix com a objectiu prioritari **reduir el fracàs escolar potenciant la lectura sistemàtica al llarg de tota l'escolaritat.**

Pla Nacional de Lectura

vertebrar els esforços dels diferents sectors i àmbits de la societat catalana orientant-los cap a l'augment dels hàbits lectors dels ciutadans per tal d'incrementar el capital cultural i humà del país.

Informes internacionals

Els estudis elaborats per institucions vinculades al món educatiu permeten fer una diagnosi del sistema educatiu català que revela mancances i el situa encara lluny dels objectius fixats per la UE per al 2020.

Percentatge d'alumnat que hi ha en cada nivell de l'escala de comprensió lectora

Nivells	<1	1	2	3	4	5	6
Catalunya	1	13	24	35	23	4	0
Espanya	1	19	27	33	18	3	0
OCDE	1	18	24	29	21	7	1

Poc alumnat situat en els nivells superiors, tot i que els resultats són millors que els de la mitjana espanyola.

Poc alumnat situat en els nivells baixos de competència lectora si el comparem amb el de l'OCDE i amb la mitjana espanyola.

Nivells terminals de domini de competència en comprensió lectora (Final ESO)

	Nivell Baix	Nivell Mitjà	Nivell Superior
PISA 2009 Catalunya	13,5%	82,7%	3,6%
PISA 2009 Espanya	19,6%	77,1%	3,3%
PISA 2009 OCDE	18,8%	73,6%	7,6%
PISA 2009 Finlàndia	8,1%	77,4%	14,5%
Fita PISA Catalunya 2012	≤ 15%	≈ 81%	≈ 4%
Fita PISA Catalunya 2015	≤ 15%	≈ 79%	≈ 6%
Fita PISA Catalunya 2018	≤ 15%	≈ 77%	≈ 8%
Fita Unió Europea 2020	≤ 15%	-	-

Informes nacionals

Els resultats acadèmics dels infants i joves de Catalunya, constatats mitjançant les diferents avaluacions diagnòstiques i censals dels darrers anys tant a l'educació primària com a la secundària, evidencien la necessitat de prendre mesures i iniciatives que permetin millorar el rendiment escolar de l'alumnat amb la finalitat d'assegurar l'èxit educatiu de tots els alumnes i d'avançar cap a l'excel·lència.

avaluació educació primària

CURS 2010-2011

avaluació diagnòstica CURS 2011-2012

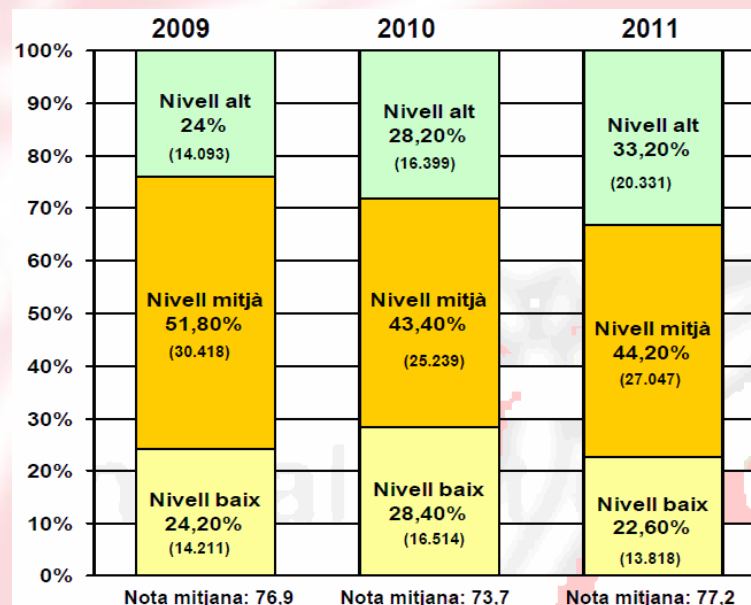
Els resultats de les proves de sisè d'educació primària

Llengua catalana

Indiquen una puntuació mitjana global en competència lingüística en llengua catalana de:

Any	Mitjana global
2011	77.2
2010	73.7
2009	76,9

L'anàlisi de les dades permet distribuir la població escolar en tres nivells atenent als resultats obtinguts en comprensió lectora i expressió escrita.

Informes nacionals i internacionals

- Cal tenir en compte, doncs...

Massa alumnat amb un nivell baix, 1 o inferior

Poc alumnat amb nivells alts, 5 o 6

**PER MILLORAR AQUESTS
RESULTATS...**

Objectiu estratègic del Departament d'Ensenyament

Impulsar la lectura a totes les àrees i matèries del currículum com a eina d'aprenentatge i com a estratègia transversal i sistemàtica per a la millora del rendiment escolar, i fomentar l'hàbit lector i el plaer de llegir per gaudir i créixer.

La competència lectora

És imprescindible per desenvolupar-se en els àmbits acadèmics i socials per continuar aprenent al llarg de la vida.

És part de la competència lingüística i, per tant, va lligada als altres components de la competència comunicativa: domini de l'expressió oral i de l'expressió escrita.

LA PRIORITZACIÓ DE LA COMPETÈNCIA LECTORA s'ha d'entendre com una estratègia en el marc més global de la millora de la competència comunicativa lingüística i perquè constitueix el fonament necessari per a l'adquisició i comprensió d'altres matèries del sistema.

ÉS LA BASE DE TOTS ELS APRENTATGES

La competència lectora

Qualsevol alumne la pot assolir si coneix les estratègies que ha de fer servir, les practica i adquireix hàbits de bon lector,

per tant, un alumne de 15 anys la tindrà si...

- . comprèn allò que llegeix i sap reflexionar-hi,
- . se sent implicat en la lectura (sap si li serveix allò que llegeix),
- . és autònom (sap què busca, què llegir, on trobar-ho i com llegir-ho),
- . usa la lectura per assolir els objectius personals i, també, per actuar en la societat.

Cal tenir en compte...

L'experiència acumulada: biblioteques escolars, assessorament lingüístic als centres, plans de lectura de centre, etc.

- Identificar-ne els elements més rellevants.
- Reorientar-los cap a la millora efectiva de la competència lectora de tots els alumnes i del seu rendiment escolar.

El coneixement generat en molts centres educatius a través de pràctiques reeixides.

- Capital intel·lectual i professional que cal analitzar i posar a l'abast dels altres centres.
- Aconseguir la seva generalització i la millora global de la pràctica educativa.

Els tres eixos de la competència lectora

- **Saber llegir**

L'aprenentatge de la lectura com a desenvolupament de la capacitat de llegir, de comprendre i d'interpretar textos.

- **Llegir per aprendre**

L'ús de la lectura per a l'aprenentatge, desenvolupant la capacitat d'utilitzar la lectura com a eina d'accés a la informació, la descoberta i l'ampliació de coneixements.

- **El gust per llegir**

L'hàbit lector afavoreix el creixement personal i l'aprenentatge al llarg de la vida.

Objectius

- ❖ Millorar la competència lectora de tot l'alumnat per afavorir l'èxit educatiu en el domini de les competències bàsiques, incorporant-la com a eix vertebrador de l'aprenentatge en el projecte educatiu de centre.
- ❖ Promoure l'autonomia dels infants i joves per a l'accés a la informació i al coneixement, potenciant l'ús de la lectura com a eina per a l'aprenentatge en totes les àrees i matèries del currículum.
- ❖ Fomentar l'hàbit lector i el plaer per la lectura.

Objectius específics

Alumnat

- Incorporar diversos tipus d'avaluació i, especialment, l'autoavaluació com a estratègia d'aprenentatge que els permeti autoregular el procés de comprensió.
- Incrementar l'estona de dedicació a la lectura i el nombre de llibres llegits al llarg de l'any.
- Incorporar la reflexió sobre el què i el com s'ha après, explicitant les estratègies de lectura que s'utilitzen.
- Elaborar un portafolis de lectura.

Objectius específics

Professorat

- Planificar les unitats didàctiques, desenvolupant les estratègies metodològiques d'acord amb l'evolució dels aprenentatges del seus alumnes.
- Incorporar l'avaluació com a eina del mateix procés d'ensenyament.
- Articular els objectius de les activitats a partir d'allò que els alumnes hauran de demostrar que han après.

Objectius específics

Centre educatiu

- Incorporar la lectura i les estratègies de comprensió lectora en totes les àrees.
- Establir una estratègia de centre adequada a les necessitats diagnosticades a partir dels resultats d'avaluació interna i externa, i complementada amb les avaluacions generals del sistema.
- Incorporar elements per mesurar el progrés acadèmic de l'alumne en relació al rendiment de l'any anterior.

Objectius específics

Famílies

- Trobar una estona diària (de 10 a 20 minuts) per llegir amb els infants o llegir al seu costat per reforçar els hàbits de bon lector i la lectura autònoma.
- Conèixer la metodologia de l'aprenentatge de la lectura a l'escola.
- Aplicar les orientacions de com poden contribuir a fer dels seus fills uns bons lectors.

Línies d'intervenció

- ❖ Impulsar la cultura avaluativa en els centres educatius, definint indicadors de seguiment i d'avaluació relacionats amb els resultats obtinguts dels diferents continguts curriculars.
- ❖ Millorar les competències professionals de directors i docents, a través de l'assessorament i la formació.

Actuacions

Actuacions a nivell de sistema educatiu:

El Departament d'Ensenyament impulsa la competència lectora com a un element fonamental en:

- la pràctica diària dels docents i dels equips directius,
- la formació inicial dels docents (Graus de Mestre i Màster de Secundària),
- els plans i projectes de centre i d'entorn,
- el sistema d'accés a la funció docent,
- la formació i el sistema d'accés a la direcció.

Actuacions específiques en centres educatius:

En principi, cada curs es seleccionaran 8 centres per àrea geogràfica d'Inspecció (4 de primària i 4 de secundària) que disposaran d'una formació específica combinant la modalitat seminari i assessorament.

- **1. Centres de Referència** (1 de primària i 1 de secundària)
Centres amb pràctiques reeixides, que compartiran amb altres centres.
- **2. Centres Prioritzats** (3 de primària i 3 de secundària)
Centres que aplicaran estratègies per a la millora de la competència lectora i la incentivació de la Lectura.

Actuacions de caràcter específic. Centres de referència

	1r any	2n any	3r any
O n a d a 1	Identificació de pràctiques de referència	Millora contínua	Consolidació
	Assessorament	Assessorament	Assessorament
	Treball en xarxa: difusió de model	Treball en xarxa: difusió de model	Treball en xarxa: difusió de model
	Avaluació	Avaluació	Avaluació FINAL
O n a d a 2		Identificació de pràctiques de referència	Millora contínua
		Assessorament	Assessorament
		Treball en xarxa: difusió de model	Treball en xarxa: difusió de model
		Avaluació	Avaluació
O n a d a 3			Identificació de pràctiques de referència
			Assessorament
			Treball en xarxa: difusió de model
			Avaluació

Actuacions de caràcter específic. Centres priorititzats

	1r any	2n any	3r any
O n a d a 1	Diagnosi (resultats i processos) Estratègies de millora	Propostes de millora	Propostes de millora
	Intervenció intensiva Assessorament / Acompanyament Treball en xarxa	Assessorament / Acompanyament Formació Treball en xarxa	Assessorament Formació Treball en xarxa
	Avaluació	Avaluació	Avaluació FINAL
O n a d a 2		Diagnosi (resultats i processos) Estratègies de millora	Propostes de millora
		Intervenció intensiva Assessorament / Acompanyament Treball en xarxa	Assessorament / Acompanyament Formació Treball en xarxa
		Avaluació	Avaluació
O n a d a 3			Diagnosi (resultats i processos) Estratègies de millora
			Intervenció intensiva Assessorament Acompanyament Formació Treball en xarxa
			Avaluació

Actuacions de caràcter general, adreçades a tots els centres educatius (especialment centres prioritzats i de referència)

- Conferències
- Tallers de llengua i literatura catalanes
- 6è congrés d'Educació i Entorn: "Lectura, família i entorn".
- Itineraris literaris
- Jornades d'intercanvis d'experiències

Programes de suport a l'impuls de la Lectura

- > El Gust per la Lectura.
- > El Pla d'Actualització del Programa d'Immersion Lingüística
- > El Programa de Biblioteques Escolars Puntedu.

Temes

Temes de les conferències

- L'entrada al gust per llegir;
- Llegir en parella;
- La lectura en veu alta;
- El desenvolupament de l'hàbit lector;
- Com fer fills lectors;
- (...).

Eixos dels Tallers de Llengua i Literatura

- La comprensió lectora.
- La competència literària.

Informació als webs

- www.gencat.cat/ensenyament
- www.gencat.cat/ensenyament/familiaescola
- www.xtec.cat/impulslectura
- www.edu365.cat/llegeix

Escola oberta

Projectes en xarxa

Pràctica compartida

Formació permanent

Innovació i recerca

Serveis educatius

Webs de centres

Estudis

Notícies

Actuacions

Agenda

Eines

Material per a la reflexió

Material didàctic

Recursos

Revistes

Seleccions bibliogràfiques

Pràctiques

Aula

Des de la biblioteca

Enllaços de referència

Normativa

Impuls de la lectura. Revistes

> Una estratègia per a l'èxit escolar

Aquestes aplicacions són orientatives segons les diferents necessitats que es donen amb l'alumnat a l'aula. Van acompanyades d'experiències dels instituts de Catalunya.

Revistes

Cavall fort

Destinataris: Nois i noies a partir de 10 anys

Descripció: Revista adreçada al públic infantil i juvenil, feta en català, amb un contingut i una presentació acurats, que ajudi els seus lectors a adquirir el gust per la lectura, els desvetlli la curiositat pel món que els envolta i sigui un element de lleure actiu, creatiu i enriquidor.

Cucafera

Destinataris: Nois i noies a partir de 4 anys

Descripció: Revista educativa per a nens i nenes a partir de 4 anys, que els fomenta l'afició a la lectura, augmenta els seus coneixements i els estimula les ganes d'aprendre a llegir.

El Tatano

Destinataris: Nois i noies d'entre 4 i 8 anys

Descripció: Revista de caràcter lúdic i de periodicitat mensual, dirigida als nois i noies que es troben en les primeres etapes de l'aprenentatge de la lectura.

Faristol

Destinataris: Docents i professionals relacionats amb el llibre infantil i juvenil

Descripció: Revista del Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil que inclou articles i crítiques sobre llibres adreçats als infants i joves. És de periodicitat quadrimestral.

Llegeix

Infantil

Primària

ESO

Batxillerat/FP

Avaluació

Les direccions dels centres, la Inspecció d'Educació i el Consell Superior d'Avaluació analitzaran i avaluaran l'impacte de les actuacions endegades en els resultats educatius.

L'avaluació haurà de tenir en compte els indicadors següents:

- Relació entre actuacions dutes a terme i els objectius proposats.
- L'impacte (causalitat) entre actuacions i resultats de rendiment escolar.
- El grau de satisfacció i d'implicació de cada agent.
- La viabilitat i consolidació metodològica.
- L'impacte a nivell de grup i d'equip de docents.

L'Impuls de la lectura: una estratègia per a l'èxit escolar

Per a assolir aquest objectiu el Departament d'Ensenyament posa a disposició dels centres:

Orientacions

Pautes

Assessorament

Formació

Adreçats a:

- Professorat
- Equips directius
- Famílies

Idees força

1. Per planificar les actuacions de cada centres s'ha de partir d'una bona **diagnosi**.
2. Cal que l'equip directiu i l'equip docent es marquin unes **fites** de progrés i es **responsabilitzin** d'aconseguir-les.

Per fer-ho, els centres disposaran de:
El lideratge de la Inspecció Educativa i
de l'acompanyament i l'assessorament
dels LIC

Idees força

1. S'aprèn a llegir aprenent les estratègies que cal aplicar.
2. Cal que l'alumne sigui particip del procés.

S'han de fer explícites a l'alumne les estratègies de lectura, per tal que esdevingui autònom i les pugui aplicar espontàniament.

Fases de treball als centres

- 1.** Diagnosi: reflexió sobre els resultats i la manera de treballar.
- 2.** Definir objectius, continguts i criteris d'avaluació en relació al treball de la lectura i fer propostes de millora “coherents” amb els resultats.
- 3.** Treballar el marc teòric dels 3 eixos (saber llegir, llegir per aprendre i gust per llegir) i dissenyar la formació en didàctica de la lectura necessària.
- 4.** Revisar el material didàctic i les estratègies d'ensenyament de la competència lectora i modelar actuacions a l'aula.

Orientacions curriculars

ORIENTACIONS PER A LA MILLORA DE LA COMPENSIÓ LECTORA I L'EXPRESSIÓ ESCRITA

Competència comunicativa lingüística – **Educació primària**

Actualització: novembre de 2010

1. Introducció pàg. 2
2. Competència comunicativa lingüística pàg. 4
3. Comprensió lectora: la lectura pàg. 5
4. Expressió escrita: l'escriptura pàg. 16
5. Referències bibliogràfiques pàg. 32
6. Currículum de l'àmbit de llengües pàg. 34

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Direcció General de l'Educació
Bàsica i el Batxillerat
www.xtec.cat/edubib

ORIENTACIONS PER A LA MILLORA DE LA COMPENSIÓ LECTORA I L'EXPRESSIÓ ESCRITA

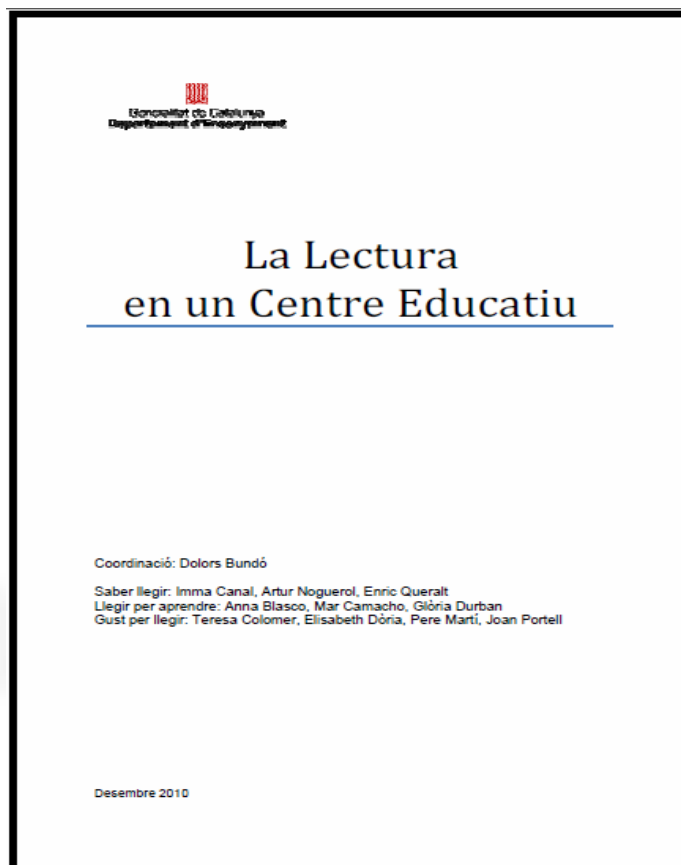
Competència comunicativa lingüística – **Educació secundària obligatòria**

Novembre de 2010

1. Introducció .2
2. Competència comunicativa lingüística .4
3. Comprensió lectora .5
4. Expressió escrita .16
5. Referències bibliogràfiques .31
6. Currículum de l'àmbit de llengües .33

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Direcció General de l'Educació
Bàsica i el Batxillerat
www.xtec.cat/edubib

Marc de referència

Línies d'intervenció

Per a la planificació i la coordinació de les actuacions, s'ha constituït en el Departament d'Ensenyament una **Comissió d'Impuls de la Lectura**:

- ▶ Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
- ▶ Direcció General d'Educació Infantil i Primària
- ▶ Direcció General d'Educació Secundària i Batxillerat
- ▶ Direcció General d'Atenció a la Família i a la Comunitat Educativa
- ▶ Consell Superior d'Avaluació
- ▶ Inspecció d'Educació
- ▶ Representants dels serveis educatius i de les direccions dels centres

+ l'assessorament extern de la Sra. Roser Salavert

Implementació. Agents

a) Serveis territorials

Responsabilitat i lideratge de la implementació al territori

b) Inspecció d'Educació

Lideratge en el territori: supervisió, control i avaluació de l'aplicació als centres.

c) Els centres educatius

Incorporar la prioritat i l'ús de la lectura com a eina d'aprenentatge

d) Els serveis educatius

Assessorament, difusió de pràctiques de referència i organització de la formació de zona.

e) El Consell Superior d'Avaluació

Anàlisi de l'impacte en el sistema educatiu.

Agents: Els serveis educatius

Professionals CRP

- ▶ Organització de la formació dins el marc de la formació de zona.

Actuacions de caràcter general a la zona: conferències, intercanvi d'experiències...

Organització de cursos de formació i seminaris.

Grups de treball.

- ▶ Suport en l'organització d'enregistrament de pràctiques de referència.
- ▶ Organització del treball en xarxa per difondre pràctiques de referència.

Agents: Els serveis educatius

Assessors/es LIC

Assessorament i formació en la potenciació d'activitats de foment i de didàctica de la lectura.

- ▶ Col·laboració amb la Inspecció educativa.
- ▶ Assessorament als centres de referència.
- ▶ Formació, assessorament, acompanyament als centres prioritzats.
- ▶ Suport a les actuacions de caràcter general que organitzi el CRP de la zona.

Agents: Els serveis educatius Professionals dels EAP

- Assessorar el professorat i les famílies en la resposta educativa, en aquest cas en la competència lectora, a l'alumnat amb necessitats educatives específiques en col·laboració amb els docents especialitzats i els serveis educatius específics.

Les actuacions en els centres

Per millorar l'èxit educatiu del conjunt de l'alumnat del centre, s'ha de comptar no únicament amb el compromís de l'equip directiu i de l'equip docent, sinó de tota la comunitat educativa.

Llegir és viure
molt més i molt
millor!

Llegir no omple
el meu temps,
llegir omple i
afegeix valor a la
meva vida.

Emili Teixidor